

LUNDS
UNIVERSITET

Socialhögskolan
Komparativ socialpolitik
Höstterminen 2003

ATT STRAFFA BARN

-en studie om barnfängelser i England & Wales

Författare: Mina Bengtson
Kristin Persson
Handledare: Per-Gunnar Edebalk

Abstract

This essay means to examine England and Wales juvenile prisons, how the judicial system and the system for imprisonment are constructed. It also means to clarify the background to this system, as well as what the theory for imprisonment of children is based on. In our essay we use a qualitative method, mostly based on written research, but we also use our own empirical study of Huntercombe Young Offender Institution. England has one of the highest proportions of children in prison in Europe. They also have one of the lowest ages of criminal responsibility in West Europe, at 10 years old.

There are several different sentences in the community besides imprisonment. In England children are seen as responsible for their actions and should therefore be able to take consequences of them. The prison population of children has increased during the last decade. The use of prison is justified by its deterrent effect. Imprisonment is seen as the last resort. It also aims to protect the public and reduce criminality. The study shows on reasons behind imprisonment of children as political rather than pragmatic. The study also shows that media's attention to juvenile offending, has resulted in a considerable influence on the system of imprisonment.

Innehållsförteckning	sid
1. Inledning	1
1.1 Problemformulering	2
1.2 Syfte och frågeställningar	2
1.3 Metod	2
1.3.1 Val av metod	2
1.3.2 Tillförlitligheten i vårt material	4
1.3.3 Analys och transkribering av intervjuer	5
1.3.4 Källkritik	5
1.3.5 Begrepp	5
1.4 Tidigare forskning	6
1.5 Fortsatt framställning	7
2. Teorier angående ungdomsbrottslighet och barnfängelser	8
2.1 Fängelse som straff	8
2.2 Barnfängelse som straff eller behandling?	10
3. Ungdomsbrottslighet och det engelska rättssystemet	11
3.1 Från brott till straff	11
3.1.1 Statistik över ungdomsbrottslighet	12
3.1.2 Youth Offending Team	13
3.1.3 Ungdomsdomstolar	14
3.1.4 Påföljder i samhället	14
3.2 Barn- och ungdomsfängelser	16
3.2.1 Detention and Training Order (DTO)	16
3.2.2 Olika fängelsekategorier	17
3.3 Utsatta barn i England	18
3.3.1 Riskfaktorer	18
3.3.2 Flickor och etnicitet	19
3.3.3 Frigivning och återfall i kriminalitet	19
4. Det engelska ungdomsrättssystemets framväxt	20
4.1 Historisk bakgrund	21
4.1.1 Välfärdsbegreppets framväxt: 1960-talet	22
4.1.2 Reträtt från välfärdsbegreppet: 1970-talet	22
4.1.3 Politisering av rättssystemet: 1980-talet	23
4.2 Den nya eran: 1990-talet	25
5. Ungdomsfängelset Huntercombe	27
6. Analys	30
6.1 Hur fungerar Englands fängelsesystem för barn?	30
6.2 Varför är dagens engelska rätts- och fängelsesystem uppbyggt på detta sätt?	31
6.3 Vad grundar sig teorin på att barn kan straffas och sättas i	33

fängelse?	
6.4 I vilken utsträckning används "barnets bästa"?	35
7. Sammanfattning	35
8. Slutdiskussion	37
Källförteckning	39
Bilaga 1	

1. Inledning

1.1 Problemformulering

1993 dömdes två tio-åriga pojkar till ett långt fängelsestraff för mordet på två-åriga James Bulger. Platsen för händelsen var Storbritannien, ett land som har en av Europas lägsta straffbarhetsålder, ett land som har fängelse som straff för barn och ett land som dessutom dömer flest barn till fängelse. Storbritannien skiljer sig från övriga länder i Europa när det gäller ungdomsrättssystemet och vi har stor okunskap hur systemet för att behandla unga brottslingar ser ut. Detta kom att leda till vårt intresse för ämnet och ansåg det intressant att studera närmare.

Vi fann i tidskriften Socialpolitik (2000, nr 3) en artikel som beskrev detta ämne. Artikeln skriver att Storbritannien länge haft fängelse för tonåringar, men så sent som 1998 återinfördes de för 12-14-åringar och nu kunde de även bli straffade för mindre allvarliga brott. Barnfängelserna har således fått en anseilig betydelse i landets rättssystem och används i dagsläget i större utsträckning än det någonsin gjorts tidigare. I Storbritannien existerade barnfängelser redan på 1800-talet, vilket är något som förbryllar oss, för hur kan det då vara möjligt att barnfängelser finns kvar än idag? När vi grävde djupare fann vi att Storbritanniens nationer har skilda rättssystem för barn och att England och Wales var de mest omskrivna och dokumenterade. På grund av detta valde vi att enbart studera England och Wales barnfängelser.

Fokus i uppsatsen beror till stor del på vilket perspektiv man använder sig av. Vår uppsats präglas av ett politiskt perspektiv, detta valde vi eftersom politiker har en avgörande makt för vilket system som kommer att användas i behandlingen av kriminella barn och unga. Vi använder oss även till viss del av ett barnperspektiv, då vi finner att barnets behov alltid ska sättas i främsta rummet. FN:s barnkonvention artikel 37, slår fast att inget barn under 18 år får olovligt eller godtyckligt berövas sin frihet. Ett fängelsestraff för barn får endast användas som en sista utväg och för kortast lämpliga tid. Hur kommer det sig då att England och Wales använder sig av barnfängelser i så stor utsträckning?

Vi använder oss av en teoretisk referensram i vår avhandling, då det hjälper oss att avgränsa ämnet. Ytterligare en avgränsning gör vi med hjälp av våra frågeställningar, där vi valt att söka svar på hur Englands och Wales barnfängelser ser ut och hur de fungerar. Vi vill även fördjupa oss i varför England och Wales har ett rättssystem med barnfängelser samt

vilka teorier detta grundar sig på.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet är att studera England och Wales barn- och ungdomsfängelser samt att undersöka hur rätts- och fängelsesystemet är konstruerat.

- Hur ser barn- och ungdomsfängelser ut i England och Wales?
- Hur är Englands och Wales fängelsesystem för barn konstruerat?
- Vad grundar sig teorin på att barn kan straffas och sättas i fängelse?
- Varför är dagens engelska rätts- och fängelsesystem för barn uppbyggt på detta sätt?

1.3 Metod

I detta kapitel kommer vi att beskriva vårt val av metod för uppsatsen. Vi kommer att föra en diskussion kring tillförlitligheten av det insamlade materialet i former av validitet och reliabilitet. Vi ska vidare motivera valet av urvalsmetoder, beskriva analysarbetet och avsluta med en begreppsbeskrivning.

1.3.1 Val av metod

Uppsatsens syfte och frågeställningar har varit styrande i vårt val av metod och datakällor. Då frågorna har varit av en mer observerande och beskrivande karaktär, där vi ska försöka tolka och förstå barnfängelse som företeelse, har vi valt att göra en kvalitativ studie. I en kvalitativ studie är syftet bland annat att försöka upptäcka eller identifiera okända egenskaper eller kvalitéer som kan finnas i ett ämne (Starrin & Svensson, 1994). Vi ska i vår studie därmed försöka undersöka den beskaffenhet som vårt ämne avser. På grund av detta har vi därför uteslutit den kvantitativa studien eftersom den mer utgår ifrån att undersöka mängder av ett fenomen och hur man kan förstå sambanden mellan olika företeelser. Starrin & Svensson (1994) skriver även att den kvalitativa analysen inte kan spela en självständig roll utan att den i kombination med den kvantitativa analysen får ett sammanhang. Med detta vill vi därför klargöra att vi i vår data har använt oss mycket utav tidigare studier, som i många fall bygger på kvantitativa undersökningar. Men vi var inte själva ute efter att kvantitativt mäta hårddata i form av siffror eller andra mängdtermer. På grund av detta använder vi oss mer av det induktiva arbetssättet, där vi snarare försöker bilda hypoteser, än att testa formulerade hypoteser som ofta är det vanligaste i en kvantitativ studie.

Vi har i vår studie valt att göra tre intervjuer med berörda personer inom ämnet. Då vi valt att göra en studie om barnfängelser i England och Wales ville vi besöka en av de nationer som studien avsåg. Detta gjorde vi för att försöka få ett invändigt och internt förhållande till de analyserande elementen och på så vis få en så rättvis bild av landet som möjligt. Personerna som vi ville intervjua var professorn i *Socio-Legal Studies* John Pitts, *Training officer* på ungdomsfängelset *Huntercombe Young Offender Institution* (YOI) Brian McCreath samt en person som arbetar på en ungdomsdomstol i London. Vi fick kontakt med dessa personer och bestämde tid med alla. I tre dagar var vi i London där vi träffade alla utom John Pitts, som ställde in intervjun på grund av tidsbrist. På grund av den knappa tiden vi haft till vårt förfogande fanns det därför ingen möjlighet att hinna intervjua fler personer när vi var där. Vi kommer istället att använda oss av tidigare forskning kring ämnet, liksom en egen studie av ett ungdomsfängelse. Studien av fängelset är gjord på *Huntercombe* YOI, utanför Oxford i England och vi ansåg att denna studie var nödvändig eftersom vi inte hade mycket kunskap om denna företeelse. Enligt Starrin och Svensson (1994) är det viktigt att för att kunna studera ett fenomen, är det av stor betydelse att veta en hel del om det som ska mätas, och det är genom den kvalitativa analysen som detta kan uppnås. På grund utav detta vilar uppsatsens datakällor på sekundärdata, medan det material som vi själva samlat in, primärdata, i form av observationen på ungdoms- fängelset samt intervjuer inte används i lika hög grad i uppsatsens källor.

Vi tror att det kan ha varit en fördel för oss att vi besökte det land vi avsåg göra studien om och försökte på så vis förstå det engelska sättet att tänka, när det gäller unga brottslingar. Under vårt besök på *Huntercombe* YOI gav vi även intervjupersonerna relativ stor frihet att uttrycka sig och styrde inte besöket efter våra på förhand skrivna intervjufrågor. I en kvantitativ studie hade vi aldrig kunnat få med denna helhet som vi nu fick se, där vi dessutom fick träffa och prata med både en psykolog, en utredare och en idrottslärare på fängelset. Det finns förstås svagheter med att välja en kvalitativ metod. Den största vi ser, är den förförståelse som vi har angående fängelse för barn och rehabilitering av unga kriminella. På grund av den kultur och det land vi är uppväxta i, är det svårt att förstå varför England och Wales har valt att gå en annan väg, när det gäller att behandla kriminella ungdomar. Eftersom vi är medvetna om vår förförståelse har vi försökt att ta avstånd ifrån denna, men vi kan aldrig helt utesluta att den finns med. Ett annat problem med denna typ av studie är att ett bortfall av en intervjuperson kan ge stora konsekvenser

för arbetet. Trots intervjuens bortfall fick vi material i form av artiklar som John Pitts skickade oss, men bortfallet är en svaghet i den kvalitativa metoden. Vi ser det också som en nackdel att vi har begränsad erfarenhet av att arbeta på detta sätt. Det är svårt att inte ställa ledande frågor liksom att leda intervjun såsom den är avsedd.

1.3.2 Tillförlitligheten i vårt material

Till att börja med kan man fråga sig om vårt syfte och frågeställningar samt intervjuguider verkligen avser vad de är tänkta att undersöka? För att tillförsäkra validiteten i dessa har vi därför fått hjälp av vår handledare att granska dem. Vi har även på egen hand alltid gått tillbaka till vårt syfte för att se att vi inte går ifrån det vi avser att undersöka. Till intervjuerna hade vi på förhand skrivit intervjuguider som finns bifogade som bilaga 1 längst bak i uppsatsen. Under intervjun på *Huntercombe* YOI spelade vi in samtalet på band. Detta är ett bra sätt för att förstärka validiteten och för att inte missförstå det som har sagts (Robson, 2002). För att sedan kunna göra en bra tolkning av materialet skriver Robson (2002) att det är viktigt att från början få fram vad det är vi har lärt oss under observationen. Vi såg därför alltid till att noggrant anteckna det vi hört och sett. Något som vi tänkt på är huruvida vårt besök på *Huntercombe* YOI är representativt för alla Englands och Wales barn och ungdomsfängelser. Vi skrev brev och ringde till flera fängelser, men det vara bara *Huntercombe* som svarade. Efter att i litteraturen ha läst att detta fängelse fått god kritik, reflekterar vi över om detta var anledningen till att vi fick besöka just *Huntercombe* YOI.

Gällande reliabiliteten i vårt insamlade material så kan nämnas att vi i mån av tid, försökte vara så pålästa som möjligt om Englands och Wales ungdomsdomstolar, rätts- och fängelsesystem för barn. Vi tror dock att det kan ha spelat en avgörande roll att vi inte behärskade språket så bra som det svenska. Vi fick till slut genomföra en intervju med en chef på en ungdomsdomstol, men svaren vi fick var korta och vi blev inte behandlade på det sätt man kunde önska. På *Huntercombe* YOI intervjuade vi en *Training Officer* samt en fängelsepsykolog. Psykologen har valt att vara anonym av personliga själ. Vi tror att psykologens intervju svar kan ha påverkats av att *Training Officer* McCreath befann sig i rummet när vi gjorde intervjun, eftersom psykologen till vis del gav försiktiga svar.

1.3.3 Analys och transkribering av intervjuer

Under vår analys har vi valt att studera och diskutera vår skrivna fakta med den teori och empiri som vi tagit del av. Genom att vi läste och diskuterade vårt skrivna material fann vi på så vis underlag till vår analys. Gällande transkriberingen av intervjuerna har vi försökt att översätta dem till så bra svenska som möjligt. Vi ser en viss fara med att det inte är vårt egna språk som vi använt oss av, och har därför inte återgett deras uttalanden ordagrant. Vi har tolkat intervjuerna så att de ger den information som avsågs. Vi har i vissa fall valt att använda de engelska orden eftersom det varit svårt att hitta en exakt översättning till svenska.

1.3.4 Källkritik

Källmaterialet till vår uppsats kommer främst från litteratur, som vi anser har tillförlitlighet på grund utav att det är tryckt material. I den mån vi har använt oss utav källor från internet har dessa enbart kända upphovsgivare, såsom Englands inrikesdepartement. Vi har i relativt stor utsträckning använt oss utav John Pitts skrivna material, både i form av böcker och artiklar. John Pitts är professor i *Socio-Legal Studies* på Lutons universitet i England, samt har ett flertal uppdrag däribland ordförande i redaktionen för tidningen ”*Social Work in Europe*”. Trots Pitts tämligen negativa inställning till Englands och Wales rättsystem lyckas han återge en neutral helhetsbild av hur systemet ser ut. Journalisten och författaren Angela Neustatter är ytterligare en källa vi använder oss av i stor omfattning. Neustatter har i över 25 år specialiserat sig på att skriva om barn och sociala frågor. Boken ”*Locked in Locked Out*” införskaffades i bokhandeln för statligt tryck i London och på grund av detta anser vi att boken har reliabilitet. Vi är medvetna om vissa författares negativa inställning till rätts- och fängelsesystemet i England och Wales. Vi har försökt få material från alla olika infallsvinklar, men det har visat sig svårare att få tag på positivt material, därför är besöket på *Huntercombe* YOI samt mötet med personalen där av stor vikt. Material hämtat från tidskrifter och nyhetstidningar, använder vi inte i särskilt hög utsträckning, då vi är medvetna att dessa inte har lika hög tillförlitlighet.

1.3.5 Begrepp

I uppsatsen har vi valt att använda oss av Barnkonventionens definition av *barn* som personer under 18 år. När vi relaterar till ungdomar menar vi barn mellan 15 och 18 år. I och med att Storbritannien har skilda rättsystem, har vi valt att enbart skriva om England och Wales gemensamma rättssystem. För att underlätta läsningen kommer vi fortsättningsvis att enbart skriva *England*, trots att det är båda nationerna

vi avhandlar. I de fall Storbritannien står nämnt är det på grund av att endast denna statistik fanns tillgänglig.

I uppsatsen har vi valt att ge alla olika institutioner och fängsliga förvar samlingsnamnet *fängelse* eller *fängelsystem*. Detta på grund av vad England kallar till exempel Young Offender Institution, inte går att likna vid vad vi i svensk mening avser med institution. Vidare i uppsatsen skriver vi begreppet *behandling* eller *rehabilitering* när vi förklarar de insatser som görs för kriminella barn. Detta begrepp kan väcka felaktiga associationer och förknippas med en medicinsk sjukdomsmodell. Men då det är vanligt förekommande i litteraturen, är det svårt att undvika eller ersätta med andra begrepp. *Ungdomsbrott* och *ungdomskriminalitet* är andra centrala begrepp för uppsatsen. Dessa begrepp är lätta att misstolka, då det kan förknippas med enbart äldre barn. Vi använder dock begreppen i avseendet för alla barn, eftersom vi ej funnit bättre uttryck.

1.4 Tidigare forskning

I vår fortsatta framställning kommer vi att använda oss av psykologen Bengt Daleflod (1995) bok *Går det att rehabilitera kriminella ungdomar?* Han arbetar med att utveckla metoder för att behandla kriminella ungdomar. Daleflod skriver att den internationella diskussionen kring vad som bör göras åt kriminella ungdomar har varit mycket livlig de senaste 30 åren och att teorierna har svängt från år till år. En uppfattning som länge dominerat i Europa var att rehabiliterande åtgärder inte fungerar. "*Nothing works*" var ett talesätt som spreds, vilket ursprungligen kom ifrån en artikel som skrevs 1974 av Robert Martinson. Hans slutsats var att det inte fanns några program som kunde rehabilitera kriminella ungdomar. 1994 hävdar Clive R. Hollin att denna ståndpunkt passade bra in på det politiska klimat som rådde i USA och England under 1970- och 80-talen. Denna teori visar sig passa den konservativa samhällssynen väl, där man anser att individen har ett eget ansvar och pläderar för rättvisa genom bestraffning. På 1980-talet utvecklades dock en ny tes "*Something works*" av Ross & Gendreau. De hävdade att rehabilitering fungerade i viss form av behandling och pekade på flera framgångsrika exempel. Forskare började sedermera använda den statistiska metoden *meta- analys* för att studera effekten av olika faktorer i många studier samtidigt. Resultaten omvandlas till datapoäng, för att sedan slås ihop och analyseras på ett kvantitativt sätt. I och med denna nya kunskaps-explosion, arbetar forskare och praktiker nu utifrån "*What works*". I

Storbritannien har man under 1990-talet anordnat återkommande konferenser under detta tema.

Utifrån detta beskriver Graham (1998) och Daleflod (1995) vilka program och insatser som är effektiva, både vad gäller kostnad och hur många av ungdomarna som återfaller i brott. Undersökningarna visar att exempelvis kroppsstraff, avstängning från skolan, bestraffning och avskräckning samt institutionsbehandling inte är särskilt effektiva. Däremot är det viktigt att programmen inte bara inriktar sig på förändringar i attityd, moral och kunskap utan även innehåller beteendeförändringar. För att genomföra dessa och åstadkomma en framgångsrik rehabilitering är det därför av stor vikt att ha utbildad personal. Vad som också har visat sig vara effektivt är de förebyggande insatser som görs både vad gäller barnen, i skolan och föräldrarna. Tidigare forskning tyder även på att det är fördelaktigt om ungdomen så långt som möjligt involveras i både målformulering, utredning och behandlingsplanering. Delaktigheten är viktig för att den unge ska förstå varför han/hon bör förändra sig, utan detta kan det vara lätt för ungdomen att motsätta sig besluten. Kognitiva metoder är även de resultatrika, men det är viktigt att inte låsa sig vid vissa metoder då även program med varierad metodarsenal har fått goda utslag. Behandlingsprogrammen bör kombinera en mångfald av metoder både på individ- och gruppnivå, då detta betyder att ungdomarnas problem kan bearbetas på bred front.

Daleflod (1995) lyfter även fram den massmediala påverkan på teorier kring åtgärder och rehabilitering av kriminella ungdomar, där tidningar, radio och TV ofta skapar stora rubriker kring ungdomsvåld.

Hur massmedia beskriver och vinklar olika händelser har stor betydelse för hur gemene man reagerar och därmed hur beslutsfattare och politiker agerar. Åsikterna om vad som bör göras åt kriminaliteten och kriminella ungdomar går ofta vitt isär. Skiftningar i ideologi och svängningar hos opinionen har till stor del styrt världens utformning och innehåll (Daleflod 1995, s.1).

1.4 Fortsatt framställning

Inledningsvis kommer vi att beskriva olika teorier angående ungdomsbrottslighet och barnfängelser. Därefter avhandlar vi det engelska rättssystemet för barn och unga samt vilka fängelsekategorier som existerar. I detta avsnitt kommer vi även att belysa faktorer som påverkar barns risk att hamna i kriminalitet. För att förstå dagens

rättssystem för unga samt skildringen av Englands politik kommer vi sedan att ge en historisk återblick över dess uppkomst och framväxt. Vi avslutar historien i nutid, vilket leder oss in på vår empiri och besöket på ungdomsfängelset. Därefter analyserar vi vårt skrivna material, med utgångspunkt i våra frågeställningar. Vi avslutar uppsatsen med en sammanfattning och en slutdiskussion.

2. Teorier angående ungdomsbrottslighet och barnfängelser

2.1 Fängelse som straff

Michel Foucault var en fransk filosof som analyserade straffsystemet och skrivit flera böcker om fängelse. Han står omnämnd på flera ställen i den litteratur som berör ämnet vi skriver om. Psykologen Claes Levin (1998) har i sin doktorsavhandling i socialt arbete förklarat Foucaults teorier. Vi ska här redogöra för några av Foucaults teorier utifrån Levins resonemang. Då fängelsesystemet växte fram under 1700- och 1800-talet menar Foucault att det innebar ett helt nytt sätt att straffa. Det var inte någon humanitär form av straff utan ett ombyte från att ha varit ett kroppsligt tortyrstraff till att istället beröva den dömda hans frihet och att korrigera hans 'själ' (Levin 1998, s.50). Det var helt enkelt en ny straffmetod och teknik som växte fram. Tidigare var straffet endast ett straff, men som idag även har ett förbättrande syfte och anpassas efter individuella karaktärsdrag. Foucault menar att straffet vänder sig framåt i tiden, då det även har ett rehabiliterande syfte.

Makten, vilket Foucault benämner som en disciplinär makt, hamnar nu istället hos anstalts- personalen och experter, till skillnad från domarna som tidigare. Denna makt analyseras såsom en kontroll över när och var människan befinner sig. Kontrollen består av tvång och ständig övervakning, där man snarare ser till verksamhetens förlopp än till dess resultat. Den disciplinära makten normaliserar individen genom personalens vetande om de intagna och det är genom detta vetande som straffet omvandlas till 'förbättring' (Levin, 1998, s.52). Genom att den disciplinära makten och inspärning slås samman bildas vad Foucault kallar ett fängelsesystem.

Claes Levin (1998) skriver vidare om de tre grundläggande sätten att beskriva anstalterna och den sociala kontrollens historia som Stanley Cohen konstruerat. Den första ideologin bygger på '*Uneven progress*' där

det är den enskilda människans idéer som styr utvecklingen. All förändring ses som positiv och eventuella brister i systemet ses som dålig implementering. ”Med tiden och med tillräckliga resurser (mer pengar, bättre utbildad personal, nyare byggnader, mer forskning) och lite god vilja blir systemet allt bättre” (Levin, 1998, s.48). Detta är en idealistisk syn på historien, en bild av systemet som makthavare själva beskriver den. *'Good intention - disastrous consequences'* är det andra sättet att beskriva anstaltshistoriken, där gapet mellan politikerns planerade handlande och verkligheten bara ökar med tiden, oavsett nya idéer och reformer. De program som ska ersätta anstalterna blir istället komplement eller misslyckanden. Glappet växer sig stort mellan retorik och verklighet och man måste ifrågasätta den goda viljan. Men i grund och botten kan saker och ting fortfarande rättas till. Detta är en bild som många historieforskare och samhällsforskare ger. Den tredje modellen kallar Cohen för *'discipline and mystification'* eller bluffperspektivet. Här menar han att fängelsesystemet egentligen är lyckat, det är bara inte officiellt uttalat. Funktionen är enligt kapitalismen att isolera kriminella grupper från den arbetande befolkningen, det har inte så som det är uttalat, något rehabiliterande eller botande syfte.

Levin (1998) skriver att fängelsesystemet har varit ett lyckat resultat ur en straffande synvinkel. Att beröva någon frihet, friheten som tillhör alla, är det bästa (eller värsta) straffet en människa kan få. Men fängelse är inte bara straffande, utan är även ett redskap för att förändra individen. Vidare skriver Levin att fängelset inte på något sätt minskar kriminaliteten, fängelset framkallar snarare återfall på grund av att det konstruerar förbrytare genom isolering, tvångsarbete, fysiskt tvång och maktmissbruk. Foucault menar att nya reformer utlovas, men dessa blir endast en renoverad eller reformerad form av fängelset. På grund av detta anser han att fängelse i sig inte är misslyckat, utan bara ett sätt att administrera lagöverträdarna och inordna dem i en allmän underkuvningstaktik, snarare än att avskaffa fängelsesystemet.

Levin (1998) hävdar att fängelset som system har svårt att medföra något annat än förvaring och kontroll, han frågar sig varför fängelsesystemet finns kvar trots sitt misslyckande och dessutom är i tillväxt. Han försöker få svar på denna fråga genom att använda sig av Mathiesen olika teser. En av Mathiesen teser bygger på principen att det är olika maktfaktorer som styr.

Lagstiftare och domstolar fungerar som barometrar för samhällets ångestnivå. Den oro som sprids genom t.ex. ungdomsuppror och ungdomsoraligheter förmedlas till allmänheten och politiker genom massmedia.

(Levin, 1998, s.54)

Mathiesen menar att massmedia förstör våld och skapar på detta sett en legitimitetskris, en minskad tilltro till staten och dess problemlösningar. Legitimitetskrisen återspeglas i domstolarna och hos de lagstiftande, där de uppfattar ett behov av starkare disciplinära åtgärder. Det är således i den politiska offentligheten som kraven på fängelserna formuleras.

2.2 Barnfängelse som straff eller behandling?

I Englands rättsystem finns flera insatser och påföljder än fängelset. England är dock ett land som i stor omfattning använder fängelser för att få bukt med de kriminella ungdomarna. Att skicka barn till fängelse är dock tänkt som den sista insatsen att tillgripa och avsikten är att använda ett konstruktivt straff med rehabilitering som mål. Angela Neustatter (2002) skriver att åsikter om hur vi ska rehabilitera unga brottslingar har svängt mellan årtionden, mellan straffskolan (det ska kännas) och ett mer välfärdsbaserat synsätt. Avskräckning har ofta varit anledningen till att man låser in unga brottslingar och har genom tiderna varit ett sätt att försöka skrämna de från att fortsättningsvis begå kriminella handlingar.

En beskrivning som kan användas inom socialpolitiken och ungdomskriminalitet är de tre konkurrerande diskurser John Muncie (1999) konstruerat. Han menar att unga människor kan ses som problemskapare för andra människor eller så kan unga personer ses som sårbara och i behov av skydd. Den tredje diskursen ser ungdomar som ofullkomliga och i behov av handledning och utbildning.

Barn mellan tio och tretton år har tidigare inte kunnat dömas för brottsligt uppsåt och således inte till fängelse på grund av principen *doli incapax* (Muncie, 1999). Detta innebär att åklagarsidan inte bara måste bevisa att barnet har utfört de påstådda handlingarna utan även att de i så fall visste att det gjorde något som var allvarligt fel. (Sereny, 1998). Denna princip har funnits sedan 1300-talet men stötte på stark kritik i mitten på 1990-talet både från höger- och vänsterpartier i England. Man beslöt i lagen *Crime and Disorder Act* 1998 att överge principen, man ansåg att barn mellan tio och tretton år var kapabla att inse skillnaden mellan rätt och fel, samt att de blivit mer sofistikerade och världsvana

(Neustatter, 2002). Borttagandet av denna princip tyder på att England i hög grad använder sig utav ett strafftänkande vad gäller ungdomskriminalitet. Fran Russel från föreningen för fängelsereformer, uttalade sig i ett inslag i Aktuellt (1999-11-17). Hon anser att britterna har en bestraffande inställning i sin kultur, att de har en mycket dålig förståelse för människors och då särskilt barns beteende. Genom bestraffningar, menar Fran Russel att man i England åstadkommer gott uppförande hos barn.

3. Ungdomsbrottslighet och det engelska rättssystemet

Englands rättssystem bygger idag på ett gediget system av specialdomstolar för barn och en mängd olika typer av påföljder och fängelsestraff. Ansvar för detta system ligger på *Home Office*, som är Englands inrikesdepartement. Lagen som idag är gällande är *Crime and Disorder Act 1998*, där huvudprincipen är att förhindra barn och unga att begå brott. Detta ska åstadkommas genom bland annat att unga människor ska ställas till ansvar för sina brottsliga handlingar och att straffet ska stå i proportion till brottets allvar och frekvens. Viktigt är att beakta riskfaktorer som förknippas med den brottsliga handlingen samt uppmuntra den unga lagöverträdaren att gottgöra brottsoffret (Home Office, 2000).

Fängelsestraff för barn och unga bygger på att skydda allmänheten genom att de dömda bör hållas i en säker och skyddande miljö, men även att reducera kriminalitet genom att tillhandahålla ett system vilket ska beakta det kriminella beteendet, förbättra utbildning och arbetsfärdigheter samt att verka för laglydighet både på fängelse och efter frigivning (Home Office, 2000).

3.1 Från brott till straff

I detta avsnitt kommer vi först att redogöra för statistik över ungdomsbrottsligheten och fängelsepopulationen i England. Dessvärre finns inte statistik över 10-14-åringa lagöverträdare, vilket gör att dessa inte återges i statistikavsnittet. Därefter kommer vi att beskriva olika organisationer som arbetar med unga lagöverträdare och vilka påföljder som finns i det engelska rättssystemet.

3.1.1 Statistik över ungdomsbrottslighet

Englands kriminalitet bland barn och ungdomar har ökat kraftigt de senaste åren och många av siffrorna på ungdomsbrotten pekar åt fel håll (Göteborgsposten 2003-01-19). Här följer en redogörelse för hur brottsstatistiken ser ut för Englands 15-21-åringar men med fokus på de mellan 15-17 år.

Det vanligaste brottet männen begår är rån (23 %) därefter följer inbrott, våldsbrott mot person, häleri, drogrelaterade brott och sist kommer sexuella brott. De vanligaste brotten kvinnorna begår är drogrelaterade därefter kommer våldsbrott, rån, häleri, inbrott och bedrägeri (Prison Statistics England and Wales, 2002). Neustatter (2002) skriver att det finns en viss skillnad i vilken sorts brott som begås, beroende på åldern. En undersökning avseende åren 1998-1999 visar på detta, då vandaliseringsbrott är vanligare för de yngre och våldsrelaterade brott ökar ju högre upp i åldrarna de unga lagöverträdarna kommer (Neustatter, 2002).

Storbritannien har haft en dramatisk ökning av ungdomsbrottslighet de senaste åren. I en artikel från Aftonbladet 2002-05-11 står det att mer än var fjärde 11-17-åring har begått brott under det senaste året. Göteborgsposten skriver i artikeln *Väldet har blivit en vardag i England* 2003-01-19, att brottsläget i England blivit allt allvarligare. Per Nordangård skriver i denna artikel att kurvorna i brottsstatistiken för barn och ungdomar pekar åt fel håll, speciellt de som beskriver gatuvåld, rån, sexualövergrepp och droger. Men den absolut största ökningen visar den väpnade kriminaliteten. De brott där vapen har varit inblandade har mer än fördubblats på fem år (Göteborgsposten, 2003-01-19). I en undersökning gjord av *Home Office* från samma år visar att den genomsnittliga åldern för brottsdebuten av hela befolkningen är vid 13 år för pojkar och 14 år för flickor. Det är knappast överraskande att människor blir skrämda när de läser sådan här statistik om unga brottslingar, menar Neustatter (2002).

Storbritannien hade år 2002 mer barn och unga inlåsta än de haft sedan rättsystemet för barn trädde i kraft 1908 och det är också det land i västeuropa som har flest barn i fängelse (Pitts, 2002). År 2002 var den totala fängelsepopulationen bland åldersgruppen 15-21-år, 11 610 varav 8 860 satt i fängelse och 2 690 i häkte. För de unga männen i fängelse var detta en ökning med 54 % sedan 1992 och för kvinnorna en ökning med 250 %. År 2002 var 2 610 ungdomar mellan 15 -17 år satta i

fängsligt förvar. Sedan 1995 är detta en ökning med 59 % (Home Office, 2003). Under samma period som antalet fängslade barn ökade, ökade däremot inte antalet personal. Istället fick den personal som fanns fler barn att vaka över. Dessutom avtjänar barnen idag längre straff än vad de tidigare gjort. Mellan 1989 och 1999 ökade den genomsnittliga strafftiden för 15-17-åriga pojkar från 5,6 månader till 10,3 månader, och för flickor från 5,5 månader till 7,1 månader (Pitts, 2002).

De unga lagöverträdarna uppvisar även psykisk ohälsa, enligt Sir David Ramsbotten (*chief inspector of prison*) som skriver i John Pitts artikel *Youth Justice in England and Wales* att över 50 % av alla häktade ungdomar och 30 % av dem som avtjänar sitt straff i fängelse har diagnosen psykisk ohälsa. Psykiska problem omfattar drogmissbruk, våldsamhet och hotelser samt självdestruktivitet. På de senaste tio åren har 22 pojkar i åldern 15-17 år begått självmord på olika ungdomsfängelser runtom i England och Wales, samt ytterligare en har blivit dödad av en cellkamrat (Pitts, 2002).

1998 introducerades *Youth Offending Team* (YOT) för att få bukt med kriminaliteten på lokal nivå. Vidare beskrivs vad denna organisation innebär.

3.1.2 Youth Offending Team

När en ung lagöverträdare under 17 år erhåller en sista varning lämnar polisen över den unga lagöverträdaren till ett YOT. YOT är ansvariga för att utforma ett individuellt handlingsprogram till den unga lagöverträdaren, vare sig det gäller samhällsstraff eller fängelsestraff. Programmet kan innehålla olika aktiviteter och dylikt till att förbättra närvaron i skolan eller att förändra det brottsliga beteendet. Varje lokal myndighet har till ansvar att sätta samman ett *Youth Offending Team*. Gruppen ska vara utformad så att kompetensen är tvärvetenskaplig, så att alla har olika kunskaper och erfarenheter relevanta för en ung människas liv. Exempelvis kan poliser, socialarbetare, övervakare och personer inom sjukvården ingå i ett YOT. Tanken med att ha ett sådant team är att få med en annan syn än bara strafftänkandet i den unga lagöverträdarens straff. De ska se den unga brottslingen som en individ som behöver stöd och omtanke för att komma ur det kriminella beteendet (Neustatter, 2002).

3.1.3 Ungdomsdomstolar

Englands ungdomsdomstolar har hand om alla mål för barn och ungdomar under 18 år. Dessa leds av tre *magistrates*, varav en agerar ordförande. *Magistrates* är oavlönade och de är inte juridiskt utbildade. Att inte ha utbildade jurister bygger på en gammal tanke om att *magistrates* bör omfatta en bredd över hela samhället. De har olika bakgrund och kan på så vis bättre representera samhällets normer och värderingar, än utbildade jurister och domare, som historiskt sätt kommer från samhällets övre skikt (John Pitts, 1999).

Ungdomsdomstolarna är mindre formella än vuxendomsstolar. Allmänheten får inte närvara vid förhandlingar. Dock får journalister närvara, men får inte publicera namn eller bilder på de inblandade barnen. Det finns dock undantag från denna regel, vilket gör det möjligt för domstolen att '*name and shame*' vissa lagbrytare (Pitts, 1999, s.47). Journalister kan således tillåtas publicera namn på unga lagöverträdare, antingen då brottet anses som allvarligt, att lagöverträdaren ständigt återfaller i brott eller att brottet påverkat en rad olika personer i den unges omgivning. Restriktionerna kan även hävas då domstolen anser att andras uppmärksamhet på den unges beteende kan vara till hjälp för att förhindra fortsatt brottslighet (Home Office, 2001).

I de fall då domstolen överväger att döma till exempelvis ett fängelsestraff, begär domstolen en *pre-sentence report* från *Youth Offending Team*. YOT:s uppgift är då att leverera en objektiv expert-bedömning över vilken effekt påföljden som domstolen överväger kan komma att få. John Pitts (1999) hävdar att det är mycket svårt för YOT:s att göra en åsiktsfri bedömning. Han menar att medlemmarna i YOT dras mellan två roller. En som domstolens tjänare, där rättvisa ska skapas och domen ska ha avskräckande effekt på andra potentiella brottslingar. Den andra är den professionella rollen som socialarbetare där de hela tiden är bundna att arbeta efter vad som är barnets bästa (Pitts, 1999).

3.1.4 Påföljder i samhället

Den första brottsliga handlingen kan, om den inte är så allvarlig, leda till att polisen utfärdar en tillrättavisning. Sker ytterligare en brottslig handling ges en sista varning, vilket är precis som det låter. Ytterligare brott kommer således att tas upp i domstol (Neustatter, 2002).

När en domstol ska besluta om påföljd måste en rad olika rekommendationer vägas samman. Domstolen ska ta hänsyn till barnets

bästa samt att beakta barnets intressen, då detta är lagstadgat i bland annat FN:s barnkonvention. Förutom att ta hänsyn till barnets bästa tar John Pitts (1999) upp ytterligare principer som ska följas när beslut om påföljd ska tas:

- straffet ska ha en avskräckande inverkan, både för den unga lagöverträdaren och för andra barn och unga i England.
- straffet ska vara till för att skydda allmänheten, genom att göra det svårt för ungdomsbrottslingen att begå nya brott.
- de skador som brottslingen åsamkat ska återbetalas antingen i form av pengar eller i form av arbete och reparationer.
- brottet kan vara ett resultat av direkta eller indirekta individuella eller sociala omständigheter, vilket bör beaktas i domen. Domen bör således ha en rehabiliterande funktion.

Vi ska här redogöra mer ingående för en del av de påföljderna som finns i det engelska rättssystemet för unga, där vi utgår ifrån Neustatters (2002) beskrivning av påföljderna. Påföljderna är uppdelade i två grupper, den ena är straff avtjänat i samhället medan den andra innefattar fängsligt förvar. Här följer nu en redogörelse för de straff som avtjänas i samhället:

Supervision orders (10-17 år) vilket innebär att den unga lagöverträdaren är övervakad av de lokala myndigheterna, av *Young Offending Team* eller av frivården. Detta straff kan vara upp till tre år och går att kombinera med andra straff, exempelvis utgångsförbud.

Action plan orders (10-17 år) är ett individuellt sammansatt behandlingsprogram. Programmets innehåll kan variera, den kan innefatta både arbete och utbildning. *Young Offending Team* ska ha utformat ett förslag till detta program innan beslut tas.

Attendance centre orders (10-20 år) straffet går ut på att ungdomen måste befinna sig ett visst antal timmar i en anordnad verksamhet. Exempel på vad som ingår i detta är fysiska aktiviteter, första hjälpen eller hantverk. Maximala timantalet bestäms beroende på åldern.

Curfew orders (16-20 år) vilket kan innebära exempelvis utgångsförbud vissa tider alltifrån 2 till maximalt 12 timmar per dag och kan högst pågå i sex månader.

Community rehabilitation orders (16-20 år) detta straff kan vara från sex månader till tre år. Under denna tid måste den unga hålla kontakt med sin övervakare. Speciella aktiviteter och behandling kan kombineras tillsammans med denna påföljd.

Drug treatment and testing orders (16-20 år) vilket innebär drogbehandling och kan pågå mellan sex månader och tre år. Påföljden

ges endast om drogbehandling finns tillgänglig i närområdet, samt om den unga missbrukaren antas kunna ta del av vården.

Andra påföljder är således straff i fängsligt förvar, vilket kan avtjänas på olika typer av institutioner, och även i kombination med samhällsstraff. Fängelsestraff kommer vi närmare att gå in på i nästa avsnitt.

3.2 Barn- och ungdomsfängelser

Det finns tre olika typer av fängelsestraff som en person under 18 år kan dömas till, av vilka två är till för grövre brott. Antingen kan den unga personen dömas till ett tidsbestämt fängelsestraff, ett så kallat *section 90* eller fängelsestraff på *Her Majesty's Pleasure*. Det senare är likvärdigt med ett livstidsstraff för en vuxen, till exempel då den unga lagöverträdaren begått ett mord (Neustatter, 2002). Till det senare straffet dömdes år 2000, 14 stycken ungdomar mellan 15-17 år (Home Office, 2003). De flesta som döms till detta straff har fått sin dom av en *Crown Court*, det vill säga en vuxendomstol med utbildade jurister. *Crown Court* dömer även andra mål där barn är inblandade, bland annat då brottet kan ge mer än 14 års fängelse. Den tredje typen av fängelsestraff är *Detention and Training Order* (DTO), vilket är den vanligaste formen av fängelsestraff, som vi kommer att studera mer djupgående i följande avsnitt.

3.2.1 Detention and Training Order (DTO)

I *Crime and Disorder Act* 1998 introducerades *Detention and Training Order* (DTO), vilken är till för 10-17-åringar. DTO används enbart i de fall då fängelse anses vara det enda möjliga straffet. DTO går ut på att den unga lagöverträdaren avtjänar halva strafftiden i fängelset, för att sedan göra andra hälften av straffet ute i samhället under övervakning (Pitts, 1999). För 10- och 11-åringar används detta straff enbart då brottet är grovt och brottsligheten är återkommande samt att domstolen anser att ett fängelsestraff är nödvändigt för att skydda allmänheten från fortsatt brottslighet (Pitts, 1999). För 12-14-åringar används DTO då de återfallit i brottslighet ett antal gånger, hur många återfall som krävs, är dock upp till *magistrates* att bestämma. För att döma 15-17-åringar till DTO kan det räcka med ett brott (Ellis, intervju 03-11-17).

En DTO varar vanligtvis mellan fyra månader och max två år. Strafftiden som avtjänas i fängelset kan dock variera beroende på den unga lagöverträdarens beteende. Frigivningsdatumet kan således bli framskjutet eller tidigarelagt, efter personalens bedömning av den intagnes

utveckling. Den resterande delen av straffet avtjänas sedan under övervakning i samhället och kan kombineras med till exempel utgångsförbud. Om lagöverträdaren bryter mot överenskommelserna, kan denna få betala böter, återvända till fängelset i tre månader eller den tid som återstår att avtjäna (Pitts, 1999).

3.2.2 Olika fängelsekategorier

År 2002 fanns det 32 stycken *Secure units* runt om i England, totalt 450 bäddar. *Secure units* är till för 10-17-åringar. Dessa skiljer sig från ungdomsfängelser genom att vara mindre fängeslik och de är bundna till *Children Act* (1989), vilket betyder att de alltid ska ta hänsyn till barnets bästa. På grund av detta anser många att man bör använda *secure units* i först hand. Men verkligheten se annorlunda ut skriver Neustatter (2002), eftersom det är alldeles för få platser och därför fortsätter man skicka unga lagöverträdare till andra fängelser.

Secure training centres är institutioner för barn mellan 12 och 14 år. Det första *secure training centret* öppnades i Medway i södra England, 1998. År 2002 fanns det tre stycken och det planerades att bygga ytterligare två till, som har plats för ca 40 barn var. *Secure training centres* bedrivs i privat regi (Neustatter, 2002). Bland allmänheten kallas denna sorts institution för barnfängelse då varje barn sitter i en låst cell och övervakas av vakter (Dahl, 2000). I artikeln skriver Hanna Dahl även att fängelsepersonalen inte har någon utbildning i att arbeta med barn, de hade heller inte getts någon träning eller handledning i att hantera våldsamma barn.

Det finns totalt 25 stycken *Young Offender Institutions* i England och Wales vilka är till för ungdomar mellan 15 och 21 år, dessa tar vardera cirka 400 fångar (HM Prison Service, 2003). De här ungdomsfängelserna är dock uppdelade efter *juveniles* (15-17-åringar) och *young offenders* (18-21-åringar) samt mellan män och kvinnor. Dessa olika kategorier placeras alltid åtskilt, på olika ungdomsfängelser. Närhetsperspektivet skall vägas in, men då det är högre antal unga män än kvinnor som begår brott är det sällan kvinnorna placeras nära hemmet. Fängelserna administreras av Englands motsvarighet till den svenska kriminalvården och inspekteras av en särskild fängelseombudsman. Här bör dock nämnas att man i England saknar en barnombudsman. Mer om hur ett ungdomsfängelse ser ut och fungerar kan läsas i avsnittet "Ungdomsfängelset Huntercombe".

Vi ska nu titta vidare på några riskfaktorer till att barn och unga kan få ett antisocialt beteende eller hamna i kriminalitet. John Pitts nämner bland annat drogmissbruk, hemlöshet, arbetslöshet och låg inkomst som exempel. Vi har dock valt att gå in på några som är mer aktuella för just England.

3.3 Utsatta barn i England

3.3.1 Riskfaktorer

Fattigdom är betäckningen för de människor som lever på en inkomst under 60 % av medianinkomsten i England. Under Margaret Tatchers tid som premiärminister ökade antalet barn som växte upp i fattigdom från en fjärdedel till en tredjedel. ”Utifrån en rapport från 2000 gjord av UNICEF, visade det sig att Storbritannien hade en av det högsta antalet fattiga barn i Europa” (Neustatter 2002 s.34). Enligt Muncie m fl. (2002) var denna siffra 1999, 35 %. Neustatter skriver att de flesta barn som hamnar i fängelse kommer från fattiga förhållanden samt att deras hemförhållanden är kaosartade, då det ofta är brist på pengar. Pitts (2002) har jämfört länders inkomstskillnader och brottsstatistik. Han drar paralleller mellan social rättvisa och ungdomsbrottslighetens utbredning. Han fann skillnaderna mellan Sverige och England som extra intressanta, då Sverige har den lägsta inkomstskillnaden bland EU-länderna och den näst lägsta brottsökningen (0,4 %) bland unga. England hade däremot högst inkomstskillnader i EU samt den näst högsta (4,4 %) brottsökningen bland unga (Pitts, 2002).

Relegering från skolan är ytterligare en riskfaktor till att barn och unga hamnar i kriminalitet. Det engelska skolsystemet skiljer sig från det svenska systemet då eleverna, oavsett ålder, kan uteslutas från skolgång. Brian McCreath, *Training officer* berättade vid vårt besök på ungdomsfängelset *Huntercombe* YOI, att många av de intagna inte kunde läsa och skriva, då de inte fått möjlighet att fullgöra sin skolgång. Neustatter har genom intervjuer konstaterat att många ungdomar påbörjade sin brottsliga karriär då de skolkade eller var avstängda från skolan. Neustatter anser att brott ofta är ett svar på uttråkning, då dagarna utan skola kan bli långa. Under denna period träffar barnen också andra som befinner sig i samma situation och blir på så vis indragna i det kriminella beteendet.

Föräldrarna och framförallt de ensamstående föräldrarna hävdar Neustatter (2002) kan vara en riskfaktor för ett antisocialt beteende. Många av de unga lagöverträdare som hon intervjuat har växt upp i

familjer med alkoholiserade föräldrar, där våld förekommer och att föräldrarna brister i omsorgen.

3.3.2 Flickor och etnicitet

Det är relativt få flickor och unga kvinnor som begår brott och ännu färre som får fängelsestraff. I England finns endast ett ungdomsfängelse för unga kvinnor och när DTO infördes 1998 fanns det inget. Detta ledde till att de kvinnor som begått ett allvarligare brott, antingen fick ett mildare straff sett till brottets karaktär eller så straffades de med en hårdare fängelsedom, eftersom det inte fanns någon annanstans att placera dem. Dessa unga kvinnor har på grund av detta fått göra stora hopp mellan olika samhällsinsatser och fängelser. Kvinnorna kan även hamna i ett moraldilemma eftersom det anses att kvinnor inte "bör" begå brott. På grund av detta döms de unga kvinnorna ofta hårdare än de unga manliga lagöverträdarna (Pitts, 1999).

Etniciteten varierar på fängelserna och det är större andel med icke engelsk bakgrund än i det engelska samhället i stort. År 2000 var 81 % av 15-21-åringarna i fängelset vita, 13,2 % var svarta, 2,8 % var asiater och 3 % kineser. Jämför man dessa siffror med den totala populationen i England är det 92,4 % som är vita, 2,4 % som är svarta, 4,1 % asiater och 0,3 % kineser. Detta är intressanta siffror med tanke på att det inte finns några bevis för att etniska minoriteter begår proportionerligt mer brott än vita, skriver Neustatter (2002). Det är vanligare att svarta blir häktade och dömda till längre straff än vita och de är därför också överrepresenterade i fängelset. Rasism är vanligt förekommande på ungdomsfängelserna, som ett exempel på detta var att det år 2000 dödades en 19-årig svart pojke av sin nazistiske cellkamrat. Idag arbetas det dock för att få bort all form av rasism på fängelserna i England.

3.3.3 Frigivning och återfall i kriminalitet

En viktig del av DTO är den individuella *sentence plan* som görs tillsammans av fängelsepersonalen och *Youth offending team*, dock finns det inga föreskrifter om vilken medverkan den straffade ska ha i arbetet (Pitts, 1999). Denna plan innehåller föreskrifter som kommer att gälla för den unge lagöverträdaren när han/hon släpps ut ur fängelset, men inte att förglömma, fortfarande avtjänar ett straff. Planen innefattar även vad fängelsepersonalen och den intagne ska arbeta med under straffet. Viktigast att arbeta med under denna tid är att försöka minska risken för återfall, men även att förbereda den intagne inför frigivningen (Pitts, 1999). Målet är att YOT-arbetaren ska besöka dem i fängelset under

strafftiden för att planera hur livet efter frigivningen ska se ut, för att minska risken för återfall. Det är YOT-arbetarens uppgift att organisera någon form av utbildning eller arbete som ungdomen kan få efter frigivning (Neustatter, 2002). De viktigaste elementen att arbeta med innan och efter frigivning är således att minimera risken för återfall, men även att minska den personliga nedgången, vilket ofta drabbar människor som dömts till fängelse. Det är också viktigt att arbeta med fångarnas familjer samt att stötta individen då denna ska ut i samhället (Pitts, 1999). Runt om i England spelar frivilliga organisationer en stor roll i arbetet med förberedningen inför frigivningen. De erbjuder till exempel hjälp med att skaffa bostad, andra arbetar för att upprätthålla familjebanden medan några hjälper ungdomarna att söka jobb (Neustatter, 2002).

Trots förberedelser inför frigivningen är det många som återfaller i kriminalitet. I tidskriften *Socialpolitik* står att läsa att det är över 90 %, av de mellan 15 och 17 år som återfaller i kriminalitet och då har brotten många gånger varit grövre än de före straffet (Dahl, 2000). Neustatter (2002) skriver att statistik från 1999 visar en återfallssiffra på 75 %, men inkluderas de brottslingar som inte blir upptäckta, är siffran snarare 90 %. *Audit Commission* (1996) utredning *Misspent youth* visar att återfallsrisken ökar desto högre i brottskarriären den unga kommit. Således är återfallsrisken minst bland de som enbart fått en varning, medan de som suttit i fängsligt förvar visar på den största återfallssiffran. I likhet men Dahl (2002) visar utredningen att denna siffra är cirka 90 %. Utredning menar att detta beror på att de i fängelse också är de brottslingar som begår de mest allvarligaste och återkommande brotten.

4. Det engelska ungdomsrättssystemets framväxt

Ur ett nutida historiskt perspektiv kan vi se hur diskurserna kring hur samhället ska besvara ungdomsbrottslighet kretsat kring olika metoder med fokus på 'välfärd' och/eller 'rättvisa', 'vård' och/eller 'kontroll', 'behandling' och/eller 'straff' (Brown, 1998 s.54). Väldigt kortfattat kan man säga att dessa ord beskriver den förändring som skett inom Englands ungdomsrättssystem de senaste 30 åren. Systemet har gått från att på 1960-talet mer vara fokuserat på välfärd, vård och behandling till att på 1990-talet fokusera på rättvisa, kontroll och straff. Detta är dock en väldigt förenklad bild av rättssystemet som inte delas av alla (Brown, 1998). Låt oss studera Englands rättssystem för barn lite djupare.

4.1 Historisk bakgrund

Det kan vara intressant att veta att Storbritannien var ett av de första länderna i världen som inrättade fängelsesystem. Detta skedde på 1500-1600-talet (Nationalencyklopedins hemsida), men det nutida engelska rättssystemet för barn har sitt ursprung på 1800-talet. På mitten av 1800-talet inrättade England ungdomsvårdsskolor, till vilka barn och ungdomar under 18 år skickades, efter att de avkunnat straff i ett vuxenfängelse. Dessa ungdomsvårdsskolor spred sig snabbt, och år 1857 introducerades så kallade *Industrial Schools* för 7-14-åringar dömda för lösdriveri. Under 1800-talet ökade trycket från religiösa och filantropiska grupper, som bland annat var oroade över den brutalitet som barnen utsattes för i vuxenfängelserna. I slutet av 1800-talet ifrågasattes bland annat rättssystemets ineffektivitet så väl av allmänheten som av media. Detta kom att leda till att två kommittéer tillsattes som förespråkade behandling av unga brottslingar snarare än straff, samt att etablera alternativ till fängelse (Pitts, 2002).

Kommittéernas arbete kom att leda fram till två lagar, *Children Act* (1908) och *Prevention and Crime Act* (1908). Dessa etablerade ett nationellt system av ungdomsdomstolar, medan *Probation of Offenders Act* (1907) introducerade samhällsövervakning som ett alternativ till fängelse. 1908 introducerades även så kallade *Borstal*-institutioner. Dessa var till för 16-20-åringar och till skillnad från vuxenfängelserna hade de både lärare och fängelsepersonal anställda. Det kom att visa sig att 1907/08-års reformer hade en paradoxal effekt. Trots att det nu erbjöds ett alternativ till fängelse steg antalet intagna stadigt, med en topp på 20 000 i början av 1920-talet. Expansionen av antalet intagna på institution steg dessutom trots en stadig minskning av den mätbara brottsligheten (Pitts, 2002). Reformerna 1907/08 lade grunden till att unga lagöverträdare skulle behandlas annorlunda. Det var däremot reformerna på 1930- och 1940-talet som kom att utarbeta på vilket sätt de skulle behandlas annorlunda. Det skedde en förskjutning som lade tonvikten på unga lagöverträdares ”behov” snarare än på deras ”gärningar”. Detta kom att skapa en debatt som fortsatte in på efterkrigstiden (Pitts, 2002). Välfärdsbegreppet fördes in i Englands rättssystem i och med *Child and Young Persons Act* 1933. I och med denna lag, etablerades att varje domstol skulle beakta barnets/ungdomens välfärd. Detta är en princip som står orörd än idag, men vad som innefattas av ”välfärd” och hur det uppnås är ständigt uppe till debatt (Muncie mfl. 2002).

4.1.1 Välfärdsbegreppets framväxt: 1960-talet

McLaughlin och Muncie (2001) beskriver i *Controlling Crime* hur välfärdsbegreppet under 1960-talet fick allt större genomslag. Fängelseinrättningarna fick allt mer kritik för att vara ohumanitära och brutala. Vidare skriver McLaughlin och Muncie hur ”rättvisa” för ungdomar skulle skapas genom minskat användande av fängsligt förvar och ett större utbud av behandlingenheter i samhället. Steg för steg övergick mera av kontrollen och vården av unga lagöverträdare till behandlingsinriktade experter i samhället som till exempel socialarbetare. Diskurser om välfärd och behandling snarare än tillrättavisning och straff fick allt mer inflytande. Samtidigt utvidgades interventionen till att inkludera även mindre allvarliga brott och icke-ungdomsbrottslingar som ansågs vara i riskzonen eller i behov av hjälp. Det traditionella rättssystemet med betoning på straff underminerades inte under dessa år, snarare var det så att balansen mellan straff och välfärd förändrades, i alla fall i teorin, till den senares fördel.

McLaughlin och Muncie (2001) skriver vidare att England under 1960-talet var en väl etablerad välfärdsstat där nästan alla (män) hade arbete. Detta gjorde att ”brist på möjligheter” inte längre sågs som det centrala skälet för ungdomsbrottslighet. Istället ansågs källan till dessa problem härleda från dynamiken i vissa ”problemfamiljer” och nedärvningen av ”inadekvata” egenskaper från generation till generation. Missgynnade barn och ungdomar sågs som en produkt, offer för, oönskade familjeförhållanden och sociala omständigheter. Denna syn gjorde att socialarbetare fick allt större makt att söka upp ”problemfamiljer” och på detta vis förebygga att barn och ungdomar hamnade i kriminalitet. Denna strategi, som var designad för att minska antalet barn och ungdomar i fängsligt förvar, kom istället att fånga in en ny grupp av barn ”i riskzonen” i det allt mer välfärdsorienterade rättssystemet.

1969 presenterades lagen *Children and Young Persons Act*. Denna sågs som ett högvattenmärke efter alla de år man strävat efter att skapa ett barnorienterat rättssystem som satte barnens ”välfärd”, snarare än deras gärningar i främsta rummet (Pitts, 2002). Denna progressiva förskjutning från ”straff” till ”välfärd” kom att visa sig mer problematisk vid den faktiska användningen än i teorin (Brown, 1998).

4.1.2 Reträtt från välfärdsbegreppet: 1970-talet

De konservativa kom till makten 1970 och vägrade då att genomföra vissa delar av *Children and Young Persons Act* från 1969. Bland annat

höjdes inte straffåldern till 14 år som förslaget var, utan behölls vid 10 år. Inte heller valde man att ersätta de befintliga rättegångsförhandlingarna med vårdinriktade processer (McMaughlin, Muncie, 2001). En konsekvens av detta blev att det välfärdsbaserade rättssystemet infördes vid sidan av det redan existerande systemet, istället för att ersätta detta. Kritiker har även konstaterat att det välfärdsbaserade systemet i praktiken främst användes för mindre "allvarliga" grupper som till exempel unga kvinnor på gränsen till socialt nedbrytande beteende och barn med svårigheter att prestera i skolan. Här hade socialarbetarna det främsta ansvaret, medan domstolarna fortsatte att använda det "gamla" rättssystemet för att straffa unga lagöverträdare (McMaughlin, Muncie 2001). På detta sätt kom huvudprinciperna i detta välfärdssystem att till viss del avvecklas redan innan de hunnit komma igång. Trots försöken att skapa ett mer välfärdsbaserat rättssystem, med fokus på vård snarare än straff, dömdes domstolarna under 1970-talet fler unga lagöverträdare till fängelse. Dessutom dömdes de tidigare i deras brottsliga "karriär" och för mindre allvarliga brott (Brown, 1998).

4.1.3 Politisering av rättssystemet: 1980-talet

1979 kom Margret Thatchers konservativa parti åter till makten. De konservativa använde sig mera av lag och ordning i sin valkampanj än någon hitintills hade gjort. England var mitt uppe i en ekonomisk kris, där regeringen stod inför uppgiften att minska de växande utgifterna för rättssystemet. Ett resultat av detta blev att mellan 1982 och 1992 gjordes ihållande försök att minska utgifterna för rättsapparaten (Pitts, 2002).

Enligt Pitts (2002) försöker politiker ofta dra uppmärksamhet till ungdomsbrottslighet när ekonomin i landet är dålig. Under 1980-talets ekonomiska uppsving kom ungdomsbrottsligheten att bli en politisk "bakgrundsfråga", vilket gjorde att politikerna hade tid att ta del av den forskning som gjorts. På detta vis kom, enligt Pitts (2002), de konservativas åtgärder mot ungdomsbrottslighet under 1980-talet att influeras av den aktuella forskningen inom området. Denna forskning tydde på att både straffande och rehabiliterande program endast hade en minimal effekt på återfall och att de ibland även kunde förvärra situationen, som de var till för att lösa (Pitts, 2002). För att få ner kostnaderna gjordes en stor satsning under 1980-talet för att få ner antalet unga i fängelse. Regeringens inflytande ledde till vissa attitydförändringar som öppnade upp för ett större användande av de "icke-fängslade" domarna. Mellan 1981 och 1989 sjönk antalet intagna på *Young Offenders Institutions* från 7700 till 1900 (Pitts, 2001). Detta

var en effekt av de restriktioner som infördes av domstolarnas användning av fängelse som straff. Istället kom antalet som dömdes till straffrättsliga åtgärder i samhället att öka, samt att antalet unga som fick varningar ökade markant (Brown, 1998). Även antalet ungdomar som kom i kontakt med ungdomsrättssystemet sjönk under 1980-talet. Detta var mycket tack vare de lokala samarbetsföreningar som bildats, vilka bestod av representanter från polis, socialarbetare, skola, ungdomsverksamhet och den frivilliga sektorn. Dessa kom att utveckla alternativa åtgärder istället för att föra målet vidare till åtal i domstol. Unga lagöverträdare kunde i samband med att de fått en varning av polisen hänvisas till dessa föreningar som erbjöd olika former av program och upplysningar (Pitts, 2002).

Sheila Brown (1998) skriver om 1980-talet som en period då problematiken kring brott och brottsbekämpning konstruerades för att passa den ideologi som den sittande regeringen hade. Hon hävdar således att under denna tidsperiod gjordes ingen sammankoppling mellan sociala förhållanden och kriminallitet, eftersom detta skulle innebära ökade offentliga utgifter samt involvera mera bidrag, vilket regeringen försökte minska. Således skapades en bild av unga lagöverträdare som fundamentalt annorlunda än vanliga laglydiga medborgare. Ungdomsbrottslingar sågs inte längre som sociala offer, de var lagöverträdare som skulle stå till svars för sina handlingar (Brown, 1998). År 1980 lade regeringen ett förslag, som innebar en förskjutning från att se unga lagöverträdare som "barn med behov" till "ungdomsbrottslingar" (Brown, 1998). 1982-års kriminallag kom att ta avstånd från behandlingstanken och understryka vikten av straff samt individuellt- och föräldraansvar.

Hur går då detta ihop? Hur kan regeringen stå för denna auktoritära syn på socialproblem samtidigt som man vill minska ungdomsrättssystemet? Sheila Brown (1998) beskriver hur regeringens ideologiska fokus på lag och ordning måste ses i samband med regeringens åtagande att minska de offentliga utgifterna. Fängelse har visat sig vara väldigt kostsamt samt att antalet som återfaller i brott är hög. Minskad användning av fängelse var således ur ett ekonomiskt perspektiv lönsamt (Brown, 1998).

4.2 Den nya eran: 1990-talet

Inrikesdepartementet publicerade 1990 en utredning: *Crime, Justice and Protecting the Public*. Denna rapport kom i stora drag fram till att det var både dyrt och ineffektivt att bedriva fångvård. Paragraf 2.7 uttrycker: *'nobody now regards imprisonment, in itself, as an effective means of reform for most prisoners... it can be an expensive way of making bad people worse'* (Brown, 1998, s.69).

Labours lagförslag byggde på denna utredning som publicerades nio månader senare. Förslaget skapade en dubbelspårig strategi, där de som begått egendomsbrott ansågs kunna straffas i samhället medan de som begått våld- och sexualbrott skulle dömas till fängelse och längre straff (Brown, 1998). Lagförslaget distanserade sig från välfärds-begreppet men trots detta stötte förslaget på problem, då opinionen krävde krafttag mot brottsligheten. Detta resulterade i att politikerna lyfte fram de mest "straffande" delarna av förslaget. Inrikesministern, David Waddington uttalade att lagens mening inte var att minska fängelsepopulationen, vilket innebar en motsägelse från det ursprungliga förslaget. Dessutom förordade han längre straff för vålds- och sexualbrott samt hårdare samhällspåföljder (Brown, 1998). Sheila Brown menar att detta var ett resultat av en politisk rädsla för att få opinionen emot sig, då man inte ville förknippas med att framföra de 'mjuka förslagen'.

År 1991 var "brottstrycket" mycket högt, vilket tvingade regeringen att omdefiniera sina principer kring ungdomsbrottslighet. John Pitts (2002) hävdar att det var mordet på två-åriga James Bulger 1993 som begicks av två tioåriga pojkar som definitivt fick politiken för unga lagöverträdare tillbaka till ruta ett. Pitts anser att ett resultat av detta var att huvudreformerna i *Criminal Justice Act* (1991) övergavs. Endast fem månader efter att lagen som avskaffat fängelsestraff för barn under 15 år trätt i kraft, lovade den nya inrikesministern (Home Secretary) Kenneth Clarke, att skapa 200 nya platser för barn mellan 12 och 15 år i *Secure Training Centres*. John Pitts beskriver vidare hur detta kan ses som början av en ny era, då brott och framför allt ungdomsbrottslighet, återigen får en mycket central plats i den politiska diskussionen. Ämnet blev mycket omtalat och opinionen för hårdare tag mot unga lagöverträdare växte snabbt. I en artikel, vilken återspeglar diskussionen som rådde, skriver premiärminister John Major: *'society needs to condemn a little more and understand a little less'* (*Mail on Sunday* 21 Februari 1993, citerad i Brown, 1998, s.71)

Enligt Sheila Brown (1998) spelade media en betydande roll i opinionsbildningen. Massmedia kom att under 1990-talet lyfta fram ungdomsvåld och brott i större omfattning än tidigare. Våld, droger, *joyriding* (olovlig bilkörning) och olika brott som begåtts av ungdomar belystes av media som något allmänt vedertaget för alla barn och ungdomar. Ett antal stora tidningar publicerade en rad olika artikelserier angående den ökande ungdomsbrottsligheten. Dessa artiklar fick stort utrymme och var ofta förstasidor i tidningar, vilket skapade vad som har kommit att kallas "total panik" hos allmänheten. Paniken förstärktes ytterligare då mordet på två-åriga James Bulgar begicks. Neustatter (2002) beskriver media som ett filter, ur vilket vi lär oss om ungdomsbrottslighet. Medias koncentration på chockerande händelser, gör att vi får en oproportionerlig bild av verkligheten. Oron hos allmänheten resulterade i ett ökat tryck på politiker att få bukt på kriminaliteten.

I 1993 års *Criminal Youth Justice Act* försökte politikerna "rätta till" 1991 år lag efter opinionens stora påtryckningar (Brown, 1998). Framförallt släppte man på de kriterier som krävts för att dömas till fängelse. Inrikesministern vid tillfället, Michael Howard, uttalade på en partikonferens 1993 att '*prison works*' där han framställde att en rad 'hårdare' åtgärder krävdes för att minska brottsligheten, vilket skulle öka användandet av fängesedomar (Brown, 1998 s.72). Dessutom uttryckte Tony Blair 1993 att Labour skulle vara '*tough on crime*' och '*tough on the causes of crime*' (Pitts, 2001, s.14)

Ungdomsdomstolarna, förstod åt vilket håll vindarna blåste och började att i större utsträckning använda fängelse som straff. Fängelsepopulationen av unga lagbrytare, som fallit stadigt mellan 1980 och 1993, kom att mellan 1993 och 1997 öka med nästan 60 % (Pitts, 2001). År 1997 kom även domstolarna att få ökad makt genom '*name and shame*' (Brown, 1998 s.75), vilket innebar att domstolen hade rätt att namnge de som dömts för brott, som i sin tur understryker samhällets fördömande av brottslig verksamhet (Pitts, 2001).

Utredningen *Misspent Youth* 1996, hade till huvudsyfte att utreda om Englands ungdomsrättssystem erbjöd 'valuta för pengarna' eller inte (Pitts, 2002, s.14). Genom att sammanföra en rad olika erfarenheter och expertis både inom ekonomi och socialpolitik, samt psykologorienterade kriminologer från både Storbritannien och USA försökte man utreda kring ungdomsbrottslighetens uppkomst samt effekterna av de olika

interventionerna som finns för unga lagöverträdare. Deras slutsats var att: 'dagens system för hantering av ungdomsbrott både är ineffektivt och dyrt' (Pitts, 2002, s.14). Det centrala budskapet från *Misspent Youth* var att åtgärder skulle vidtas tidigare, innan själva brottshandlingen, samt att de tidiga insatserna skulle vara mer robusta, och att målinriktningen bör vara på det brottsliga beteendet (Pitts, 2002).

Labourpartiet vann valet 1997 och införlivade nya "hårdare" tag mot ungdomsbrottsligheten i lagförslaget *No More Excuses* 1997, en titel som man medvetet valde för att understryka att man lämnat sin traditionella roll som partiet för fängelsereformer (Pitts, 2002). Detta lagförslag kom att utgöra grunden för 1998 års *Crime and Disorder Act*. I denna lag användes delvis det man kommit fram i utredningen *Misspent Youth*. Det tog Margaret Thatcher tre år att få igenom partiets idéer i *Criminal Justice Act* 1982, Labour fick igenom sitt förslag på 14 månader, vilket vittnar på den politiska enighet som rådde. *Crime and Disorder Act* 1998 inledde en ny era i ungdomsrättssystemet, vilken är i bruk än idag (Pitts, 2002)

5. Ungdomsfängelset Huntercombe

Vår egen empiri bygger på vårt besök den 18 november 2003 på *Her Majesty's Prison Service, Huntercombe* YOI. Där träffade vi *Training officer*, Brian McCreath och en fängelsepsykolog. *Huntercombe* YOI är statligt styrt och ligger en bit utanför Oxford i South Oxfordshire. Det är ett *Secure Collage* för 15-17-åriga unga män, i vanligt tal även kallat ungdomsfängelse. Fängelset är omringat av ett högt stålstängsel med taggtråd. Här finns fem olika avdelningar uppdelade efter straffets längd. *Huntercombe* har totalt 360 platser och varje avdelning kan ha upp till 60 intagna. På avdelningen finns 60 celler, ett duschrum samt ett gemensamt mat-/sällskapsrum. Cellerna är ca 6 kvadratmeter stora, där det finns en säng, en toalett, ett handfat och en hylla, alla möbler är fastskruvade i golvet. De flesta intagna har även TV och cd-spelare på rummet. I de celler där de intagna med mer självdestruktivt beteende befinner sig, går inte fönstren att öppna, då detta ger möjlighet till att hänga sig.

Varje dag har de intagna fem timmars utbildning och aktivitet, två och en halv timme på förmiddagen och två och en halv timme på eftermiddagen, måndag till fredag. Förutom teoretisk utbildning såsom engelska och matematik, finns ett antal praktiska och yrkesutbildande aktiviteter. Detta kan vara utbildning i fordon, byggarbete, IT och

tapetsering med mera. *Huntercombe* YOI har även en dramasal och en gymnastiksal med tillhörande gym. På gården finns dessutom en fotbollsplan och en basketplan. De fysiska aktiviteterna och sporterna är uppskattade av de flesta av ungdomarna. Förutom fem timmars aktivitet per dag tillbringar de intagna en halvtimme per måltid samt en timmes fria aktiviteter på kvällen, utanför cellen. Detta innebär att de totalt tillbringar cirka 16,5 timme per dygn i cellen. På helgerna däremot, har de ingen utbildning och det är enbart två personal per avdelning som arbetar, vilket enligt McCreath kan ställa till problem eftersom alla intagna inte kan vara ute på samma gång.

Utöver de fem avdelningarna finns en liten enhet med fem celler. Hit kommer de intagna som varit extra stökiga och inte skött sig, samt de som för tillfället är i hög riskzon för att skada sig själva. Här är säkerheten högre än på de andra avdelningarna och cellerna är mer spartanskt inredda, med liten risk för att kunna skada sig. I dessa rum får de inte ha med sig några personliga tillhörigheter utan får endast låna böcker. Här fanns dessutom en cell utan inredning, med enbart en filt på golvet. Hit kommer intagna som uppträtt särskilt våldsamt och cellen får den intagne lämna när han lugnat ner sig. Eftersom cellen blir iskall på natten, har en intagen som längst varit där i 24 timmar.

Personalen på *Huntercombe* YOI får vid anställning en åtta veckors utbildning, men det krävs inga särskilda förkunskaper. Inte heller är det vanligt att personalen tidigare arbetat med barn eller ungdomar. Enligt McCreath är mycket i detta arbete ”*common sense*”. Förutom *Prison officers*, det vill säga den personal som arbetar på avdelningarna, finns det ett team som jobbar med *case work*. Denna utformar bland annat en handlingsplan tillsammans med den intagne. Den planerar hur tiden på fängelset ska disponeras, hur tiden efter fängelsestraffet ska se ut och vad som förväntas av den intagne. *Case work teamet* har även möten med berörda personer kring den intagne, såsom *Youth Offending Team*, föräldrar och socialarbetare. De som arbetar med *case work* har tidigare arbetat som *Prison officers* och har således ingen specifik utbildning. På *Huntercombe* YOI arbetar två psykologer, som till viss grad har olika arbetsuppgifter. Den ena psykologen studerar de intagnas kriminella beteende och vilka riskfaktorer som kan göra att de återfaller i brott, samt vilka faktorer som kan minska denna risk. Den andra psykologen, arbetar mer med de intagna och särskilt de som är i riskzonen för att skada sig själva. Fängelsepsykologen vi intervjuat anser att en av anledningarna till ungdomarnas kriminella beteende är deras problematiska uppväxt-

förhållanden. Många av de intagna har vandrat från fosterhem till fosterhem vilket psykologen ser som oroande.

McCreath anser att *Huntercombe* YOI, är mindre strikt än andra ungdomsfängelser. McCreath gör en liknelse med ett "holiday camp" samt anser att andra ungdomsfängelser är mer kontrollerade. På *Huntercombe* YOI är det bland annat tillåtet att använda egna kläder samt att röra sig fritt mellan de olika aktiviteterna, medan de intagna på andra fängelser måste använda uniform och gå i grupp. Den största skillnaden McCreath ser mellan *Huntercombe* YOI och ett vuxen-fängelse är att det senare omges av höga murar, medan man här har stängsel. Fängelsepsykologen som tidigare arbetat på vuxen-fängelser anser också att man lägger mer fokus på säkerhet och kontroll på vuxenfängelser, än på ett ungdomsfängelse. Psykologen menar inte att säkerheten på ett ungdomsfängelse är dåligt men att man försöker att skapa en mer "normal" miljö för ungdomarna.

Utav de intagna på *Huntercombe* YOI är det en stor procentsats som återfaller i kriminalitet. Flertalet av ungdomarna kommer att återkomma till fängelset. McCreath ser en anledning till detta i de korta *Detention and Training Order* (minimum 2 mån.), vilket gör att de inte har tillräckligt med tid för att arbeta med ungdomarnas beteende. Han menar att tiden på fängelset är för kort och att de sedan skickas tillbaka dit de kom ifrån och återupptar där sitt gamla destruktiva liv.

Brian McCreath anser att samhället vill att något bör göras åt unga lagöverträdare, och det enkla alternativet är att ta bort ungdomsbrottslingarna från gatan i några månader. Han menar att problemet med dagens fängelsesystem är att det finns för lite personal och resurser för att kunna göra något bra av vistelsen för de intagna. Psykologen tror att fängelse som straff fungerar i den mening då det är den sista utvägen och anser att de flesta av dessa ungdomar redan har dömts till alla andra alternativ tidigare och ingenting har visat sig fungera. Psykologen anser att fängelse fungerar i bemärkelsen att det skyddar allmänheten från brottslingarna samt att det i vissa fall bör användas för att skydda sårbara individer. Paul Ellis, *senior legal adviser* på *Acton* ungdomsdomstol, hävdar att fängelse kan vara bra om det ses som ett sista hot. Han tror inte att övriga straff, såsom samhällstjänster, skulle fungera om inte fängelse fanns som en sista utväg, då de unga lagöverträdarna inte skulle vara rädda för att missköta sig.

6. Analys

I vår analys kommer vi att studera och diskutera vår skrivna fakta med den teori och empiri som vi tagit del av. Vi kommer att utgå från våra frågeställningar och avslutar med en fråga om i hur stor utsträckning ”barns bästa” används.

Foucaults teorier tillsammans med vår empiri visar att institutionen *Huntercombe* kan kallas fängelse. Foucault menar att fängelsesystem bildas när den disciplinära makten slås samman med inspärningsfunktionen. Den disciplinära makten kommer till uttryck då barnen är inlåsta i celler, de är ständigt övervakade och genom personalens vetande om den intagne, ska denne läras att leva efter samhällets normer och på så vis omvandlas och förbättras till en bättre människa.

6.1 Hur fungerar Englands fängelsesystem för barn?

England har ett specialutformat rättsystem för unga lagöverträdare. De döms i en särskild ungdomsdomstol, för att sedan placeras på olika typer av institutioner och fängelser för barn. Fängesedomen och dess längd beslutas av *magistrates* som inte är juridiskt utbildade utan är frivilligarbetare från olika yrken och samhällsklasser. Detta kan ses som positivt då de bättre kan representera samhällets normer och värderingar än utbildade jurister. Det kan också vara bra eftersom förhandlingen blir mindre skrämmande och mer förståeliga för den unge. John Pitts (1999) hävdar dock att detta kan diskuteras, då han visar på undersökningar som visar att trots de förändringar som gjordes på 1980- och 1990-talet är rekryteringen till *magistrates* fortfarande snedfördelad, med en övervikt av besuttna, framgångsrika, välutbildade och vita. Dessutom noterar Pitts (1999) att domarna och straffen varierar väldigt mycket mellan olika geografiska områden, vilket skulle tyda på individuella olikheter mellan *magistrates*, snarare än skillnader i vad allmänheten tycker är rättvist. Även Brian McCreath menade att strafflängden varierade beroende på vilken ungdomsdomstol som dömt målet. Detta gör att rättssäkerheten i ungdomsrättsystemet kan diskuteras.

Fängelsesystemet består av både privata och statliga inrättningar, där inrättningarna för yngre barn drivs av privata företag med utbildad personal. Litteraturen visar på att personalen på privata barnfängelser har haft svårt att handskas med de situationer som uppkommit. Troligtvis beror detta på dålig erfarenhet och bristfällig utbildning. Personalen på de statliga inrättningarna har 8 veckors utbildning vid anställning, dock krävs inga teoretiska förkunskaper. Det kan diskuteras huruvida

utbildad personal är lämplig att hantera barn med problematisk bakgrund. Visserligen finns utbildad personal som till exempel psykologer men på *Huntercombe* YOI ska två psykologer arbeta med 360 intagna, och det kan ifrågasätta hur de kan få tid att arbeta med alla ungdomar. Detta styrks av psykologen på *Huntercombe* YOI, då de först efter anmälan från fängelsepersonalen startar en utredning och således inte arbetar med alla intagna.

What works har visat att resultaten blir bättre, det vill säga mindre återfall, om den dömda själv får medverka i utformningen av mål och behandlingsplanering. Delaktighet från den intagnes sida tillämpas vid *Huntercombe* YOI där personalen i *casework-gruppen* skriver handlingsplan tillsammans med den dömda och *Young Offending Team* (YOT). Dock är det debatterat hur ofta detta görs, då det inte är inskrivet i lagen. Utifrån *What works* kan även YOT-arbetarnas tidigare insats ses som något positivt. Teorin understryker vikten av tidiga åtgärder och där har YOT en viktig funktion, då de är de första som involveras i den unga brottslingen. Den tvärvetenskapliga kompetensen i YOT är till fördel i behandlingen av den unga lagöverträdaren. *What works* understryker även att professionell personal är något som föredras. Bland annat finns det socialarbetare i *Young Offending Team* medan fängelser saknar dessa. *What Works* pekar också på att avskräckning och institutionsbehandling inte är särskilt effektivt, däremot är behandlingsprogram med en kombination av olika metoder att föredra. En *Detention and Training Order* (DTO) innehåller visserligen straff i fängsligt förvar men använder sig å andra sidan också av ett samhällsstraff. Ur denna synvinkel kan DTO ses som positivt, men McCreath visar även på DTO:s negativa effekter. Enligt honom är fängelsestraffet oftast för kortvarigt för framgångsrik rehabilitering, vilket många gånger leder till att den unga lagöverträdaren återfaller i brott under samhällstjänsten och skickas tillbaka till fängelset. Denna företeelse kan även visa på att samhällstjänsten är av mindre betydelse i en DTO.

6.2 Varför är dagens engelska rätts- och fängelsesystem för barn uppbyggt på detta sätt?

För att få svar och förstå framväxten av Englands rättsystem, är det viktigt att analysera landets politiska historia. Vi ska nu undersöka hur detta system har konstruerats genom att utgå ifrån ett historiskt och politiskt perspektiv.

England har en gammal tradition av barn- och ungdomsfängelser, vars utbredning och användning skiftat mellan årtiondena. Då England i stor utsträckning använder sig av barnfängelser frågar vi oss hur detta är möjligt då barnfängelser ofta ses som ett förlegat straff?

På 1970-talet övergavs välfärdstanken till viss del, detta kan verka underligt då denna visade sig ge goda resultat. En anledning till detta kan vara att typologin om *Nothing works* som fick genomslag på 1970-talet. Teorin som utgår från att det inte finns något som kan rehabilitera kriminella ungdomar, kan troligtvis orsaka minskad vilja till förändring. Det var även vid denna tid som de konservativa hade stort inflytande i England och vägrade genomföra vissa delar av de mer välfärdsorienterade lagförslagen. Cohens typologi *good intention-disastrous consequences* beskriver hur politikens planerade handlande endast blir ett komplement till det existerande systemet. Att det välfärdsbaserade rättssystemet på 1970-talet infördes vid sidan av det redan existerande systemet, istället för att ersätta detta, kan förklaras genom denna typologi. Resultatet blev två parallella system där fängsligt förvar fortsatte att användas.

På 1980-talet satt Margaret Thatchers regering vid makten och landet var mitt uppe i en ekonomisk kris och budgetunderskottet gjorde att regeringen var tvungna att skära ner i det omfattande rättssystemet. 1980-talet var således en tid då ekonomin hade stort inflytande över rättssystemet. Vilket gjorde att det satsades mera på straff i samhället än fängsligt förvar, då samhällstjänst visat sig mindre kostsamt. Däremot ansåg inte regeringen längre att unga lagöverträdare var sociala offer, utan skulle istället ses som kriminella, som skulle ställas till svars för sina handlingar. Brottsligheten skulle här kunna ha haft en slags avledande funktion då John Pitts hävdar att politiker drar uppmärksamheten mot ungdomsbrottslighet när ekonomin i landet är dålig. På 1990-talet valde politiker att övergå till ett mer straffbaserat rättssystem, där man i högre grad använde fängelse. Parollen löd: *"tough on crime and tough on causes of crime"*. Hur kan det komma sig att sättet att hantera unga lagöverträdare ändrade riktning så markant från 1980-talet?

Kan detta relateras till massmedias roll? Då mordet på James Bulger 1993 blev enormt uppmärksammat i media, liksom den ökade brottsligheten. Kan detta ha väckt en rädsla samt en ilska inför ungdomskriminaliteten hos allmänheten som krävde att något borde göras? Använder vi oss av Mathiesens tes om att lagstiftare fungerar som barometrar för samhällets ångestnivå, skulle det kunna förklaras på detta sätt. Han menar på att

media förstorar ungdomsbrott och detta skulle således skapa en legitimitetskris, vilket innebär en minskad tilltro till statens sätt att hantera brottsligheten. Denna legitimitetskris kan sedan leda till att kravet på disciplinära åtgärder förstärks. Även Daleflod (1995) skriver hur media kan ha påverkat politikerna till att instifta hårdare straff. Opinionens svängningar har till stor del styrt utformningen av vården för ungdomsbrottslingar. I England kom detta att innebära att fler barn placerades i fängsligt förvar.

En annan förklaring till uppbyggnaden av dagens rättsystem kan förklaras i och med Englands ökade fattigdom och brottslighet. Åtgärder mot brottslighet är kostsamt för staten och generella åtgärder mot fattigdom kan vara en invecklad process som kräver ytterligare sociala reformer. Att placera unga brottslingar i fängelse kan därför ses som ett alternativ. Enligt John Pitts har dessutom andelen fattiga och brottslighet ett samband. Han visar att stora inkomstskillnader i ett land även leder till hög kriminalitet.

I dagens rättssystem använder sig England av teorin straffskolan (det ska kännas) istället för ett mer välfärdsbaserat synsätt, för att få bukt med ungdomskriminaliteten. Ett bevis på detta kan vara att andelen barn i fängelse ökat och dessutom har strafftiden för barn blivit längre.

6.3 Vad grundar sig teorin på att barn kan straffas och sättas i fängelse?

Muncie har med hjälp av tidigare forskning tagit fram tre stycken diskurser, med vilkas hjälp socialpolitiska åtgärder för barn och ungdomar kan förklaras. Enligt Muncie beror socialpolitikens utformning på vilken syn man har på barn och unga. Synsätten konkurrerar med varandra, vilket leder till att ett synsätt får mer utrymme vid en specifik tidsperiod. Muncies teori kan hjälpa oss att förstå varför Englands rättssystem för unga har skiftat mellan olika tidsepoker. Att se barn som sårbara och i behov av skydd skulle kunna härledas till 1960-talet och det mer välfärdsbaserade rättssystemet, medan det under senare tid har lagts större vikt på hårdare straff, vilket kan förknippas med synsättet att se barn och ungdomar som problemskapare. Utifrån detta kan teorin för att kunna sätta barn i fängelse således bero på vilket syn på barn samhället och lagstiftare utgår från.

Principen *doli incapax* som innebär att små barn inte kan dömas till brottsligt uppsåt. England valde dock att utesluta denna princip 1998, då

de ansåg att barn var kapabla att inse vad som var rätt och fel. Borttagandet av principen tyder på att England idag ser barn som ansvariga för sina handlingar. Detta förklarar varför de behandlas som vuxna brottslingar. Ett resultat av principens borttagande är att antalet dömda barn samt även fängslade barn har ökat. Borttagandet av principen tyder på en ändrad syn på barn. Fran Russel hävdar dock att briter har en bestraffande inställning i sin kultur och dålig förståelse för barns beteende. Knyts detta samman kan det ge en förklaring till varför principen slopades.

Syftet med att använda fängelset bygger enligt Levin på en teori om att beröva någon frihet, friheten som är det bästa (eller värsta) straffet en människa kan få. Ur detta perspektiv är fängelse ett legitimt straff för grova brott. Använder vi Foucaults teorier, för att försöka förstå varför barn sätts i fängelse, skulle detta kunna förklaras utifrån att fängelsestraffet inte bara har ett straffande syfte utan även ett förbättrande syfte, där den intagna skall lära sig leva laglydigt och moraliskt riktigt. På så vis skulle syftet med fängelsestraffet vara att disciplinera de unga för att dessa ska bli bättre medborgare. Fängelset blir inte enbart ett straff utan även ett redskap.

En annan tes skulle kunna vara *uneven progress* som Cohen konstruerat. Här ser makthavarna all förändring som positiv och det som brister i systemet har med dålig implementering att göra. Exempel på detta kan ges utifrån vår empiri då McCreath beskriver fängelset som misslyckat, på grund av att det fanns för lite personal, men med mera resurser hade det fungerat. Beslutet att använda fängelse som straff är det således inget fel på, utan snarare på vilket sätt det har införlivats. Med tiden och med tillräckliga resurser kan systemet bli allt bättre.

Varför barn kan sätts i fängelse skulle även kunna vara såsom Foucault påstår, ett sätt att administrera de kriminella i samhället. På grund av detta har därmed fängelset en funktion av att placera de unga lagöverträdarna utom räckhåll att åsamka samhället ytterligare problem. Denna teori kan kopplas samman med de officiella principerna för Englands fängelsesystem för barn och unga som utformats av inrikesdepartementet. Dessa slår fast att fängelsestraffet bygger på principen om att skydda allmänheten. Sett ur detta perspektiv, kan fängelse ses som ett lyckat system, men är enligt Cohen inte officiellt uttalat. Denna teori kallar han för bluffperspektivet vilket innebär att fängelsets funktion just är att isolera kriminella grupper från samhället.

6.4 I vilken utsträckning används "barnets bästa"?

England införde 1933 en paragraf i lagen att domstolarna bör beakta barnets bästa, vare sig barnet står som åtalat eller berörs på annat sätt. Denna lag gäller än idag och är dessutom ett krav från FN:s barnkonvention. Enligt barnkonvention står det även stadgat att inget barn under 18 år får olagligt eller godtyckligt berövas sin frihet. Gripande, anhållande, häktning eller fängslande av ett barn ska endast användas som en sista utväg och för kortast lämpliga tid (Sjögren, 1992). Visserligen har England fört in barnets bästa i lagtexten, men och andra sidan kan det ifrågasättas om landet verkligen följer FN:s barnkonvention, då de använder sig av fängsligt förvar i så stor utsträckning. Dessutom saknar England en barnombudsman vilket innebär att det kan hävdas att de också saknar ett barnperspektiv.

What works beskriver olika program och insatser i att rehabilitera kriminella ungdomar, både vilka som fungerar och vilka som är mindre effektiva. Detta är något som England har forskat en hel del kring. Exempelvis har avstängning från skolan, bestraffning och avskräckning inte visat sig särskilt effektiva, medan förebyggande insatser däremot visat sig mer fördelaktig. Utifrån detta kan det ifrågasättas till hur stor del England verkligen använder sig utav *What works*, då litteraturen vi tagit del av visar att de i stor utsträckning använder sig av till exempel bestraffning. Är det då möjligt att barnets bästa förbises när man inte använder sig av den forskning som *What Works* innebär?

7. Sammanfattning

Syftet med uppsatsen var att undersöka England och Wales barn- och ungdomsfängelser, hur rätts- och fängelsesystemet är uppbyggt liksom att ta reda på bakgrundsfaktorer till detta system. En frågeställning vi hade var även att studera teorin bakom att barn kan sättas i fängelse.

Vi har i uppsatsen kommit fram till att England har ett gediget rättssystem för unga lagöverträdare. De har en av Europas lägsta straffåldrar, vid tio års ålder och de har en hög återfallssiffra. Fängelse ska utgöra sista utvägen, men har i jämförelse med flest antal barn i fängelse. Avskräckning som fängelse innebär, anses vara den största anledningen till dess användande. Fängelsestraff för barn bygger också på att skydda allmänheten och reducera kriminalitet. Fängelsepersonalen ska beakta den intagnes kriminella beteende, förbättra dennes utbildning och arbetsfärdigheter samt verka för laglydighet. Straffet ska stå i proportion

till brottets allvar och frekvens. Begår barn/ungdomar ett brott kan de få en varning, begår de ytterligare en brottslig handling tas målet upp i *Magistrates court*, vilket är ungdomsdomstolen. I denna domstol kan barn både dömas till ett antal samhällsstraff samt olika typer av fängelsestraff. Vid grövre brott kan de även dömas i en *Crown court*, vuxendomstol. De olika fängelse typerna för barn är indelade så att de olika åldersgrupperna hålls avskilt från varandra. *Secure training centres* är privat drivna fängelser för barn mellan 12-14 år. *Young Offender Institution* är fängelser till för 15-21-åringar, vilka är uppdelade i *juveniles* (15-17 år) och *young offenders* (18-21 år). Ovan nämnda fängelser ser enligt en svensk definition ut som riktiga fängelser, barnen hålls bland annat inlåsta i celler. *Secure units* är däremot mer likt vad vi kallar institutioner och är till för 10-17-åringar, men existerar i liten utsträckning jämfört med de andra fängelseinrättningarna. År 2002 var den totala fängelsepopulationen bland ungdomar mellan 15 - 21 år, 11 610 stycken. Sedan 1992 är detta en ökning med 52 % för de unga männen och en ökning med 250 % bland de unga kvinnorna. Dessutom avtjänar barn och ungdomar idag längre straff än genomsnittet i slutet av 1980-talet. Tidigare forskning visar att de främsta riskfaktorerna för att hamna i kriminalitet är fattigdom och relegering från skolan.

Det engelska rättssystemet för barn härstammar från 1800-talet. Under historiens gång har rättssystemet för barn pendlat mellan att vara mera fokuserat på välfärd, vård och behandling till att mera inrikta sig på rättvisa, kontroll och straff. En förklaring till att fängelse används i så stor utsträckning är teorin att straff och rättvisa i större mån präglar systemets uppbyggnad. Vi har i uppsatsen även visat att politiker valde bort ett välfärdsbaserat synsätt då detta ansågs mer kostsamt liksom att det har varit politiskt gynnsamt att förespråka ett hårdare straffbaserat rättssystem. Även massmedias belysning av ungdomsbrottsligheten har haft en stor påverkan. Dessutom har Englands samhällsutveckling, där bland annat andelen fattiga barn har ökat, lett till fler barn hamnar i kriminalitet vilket i sin tur leder till fler barn i fängsligt förvar. Teorin att barn kan sättas i fängelse grundar sig delvis på vilken syn man har på barn. I England ses bland annat barn som tillräckligt mogna för att kunna skilja på rätt och fel, därmed kan de ställas till svars för sina handlingar och dömas därefter. Ytterligare en anledning bygger på teorin att de kriminella barnen bör disciplineras för att bli bättre medborgare och fängelsestraffet blir därför ett redskap. Ett redskap som bör användas som en sista utväg, då fängelse anses som det bästa (eller värsta) straffet en människa kan få.

8. Slutdiskussion

Inledningsvis ställde vi oss frågan, hur det kan vara möjligt att barnfängelser används än idag, vilket visat sig vara en komplicerad fråga att få svar på. England använder barnfängelser i stor utsträckning, det har visat sig vara en kostsam form av straff samt att det inte minskar kriminaliteten utan snarare framkallar återfall. Ett återkommande argument för att använda fängelse är att fängslandet av brottslingar ger skydd för allmänheten. Vi tycker inte att detta argument håller, då fängslade barn har visat sig utgöra en större fara för samhället efter frigivning. Återfallsrisken har även visat sig vara större för de som suttit i fängsligt förvar än andra påföljder. Att barnfängelser existerar än idag är svårt att förstå, då sedan barnfängelser återinfördes som straff har den mätbara brottsligheten bara ökat och ökat. Dessutom anser vi att teorin om att barn kan sättas i fängelse är alltför löst konstruerad. Detta konstaterar vi eftersom vi inte lyckats finna material som visar på fängelsers positiva verkan. De teorier vi använder oss av ger förklaring till varför fängelse existerar men styrker inte att de ger något positivt resultat. Trots detta används barnfängelser, varför?

Vi tror att den främsta orsaken till att England har fängelsesystem för barn går att finna i politiska förklaringar. Vårans tes bygger på att ett stort antal barn växer upp i fattigdom samt att segregationen i landet är stor, vilket ofta är en orsak till hög kriminalitet. På detta kommer massmedias oproportionella uppmärksamhet av ungdomsbrottsligheten i England. Genom bland annat mordet på James Bulger har medias bevakning ökat vilket lett till att allmänheten översköljs med bilder av kriminella barn som skräckinjagande och farliga. På grund av detta förändras människors syn på barn liksom att allmänheten får ett minskat förtroende till statens sätt att hantera kriminella barn. Detta i sin tur kom att öka trycket på politiskt agerande. Politiker som i rädsla för att förlora röster, letade efter snabba och enkla lösningar till problemet. Dessutom har England ett konservativt förflutet och det liberala synsättet om individens eget ansvar väger tyngre än samhälleliga förklaringar till ungdomsbrottslighet. Sett ur detta perspektiv kan fängelse ses som ett rimligt alternativ till att få bukt med ungdomskriminalitet. Allt detta sammantaget menar vi ger en förklaring till varför England använder sig av barnfängelser som straff.

Vi anser att det fortfarande bör diskuteras huruvida fängelse för barn är moraliskt försvarbart sett ur ett barnperspektiv. Följer England FN:s barnkonvention då de sätter barn i fängelse? Enligt konventionen bör barn endast hållas i fängsligt förvar som en sista utväg. Är fängelse

verkligen den sista utvägen för ett tioårigt barn? Vi tror inte att så pass unga barn hunnit att dömas till alla rehabiliterande åtgärder i samhället och det kan vara en sista utväg för 10 000 barn. Visserligen tror vi inte att fängelsesystemet helt kan uteslutas eftersom det kan vara nödvändigt vid enstaka tillfällen då ungdomen kan utgöra en fara för sig själv och för samhället. Men vi menar att detta enbart bör ses som en lösning för äldre ungdomar. FN:s barnkonvention stadgar även att varje frihetsberövat barn ska behandlas humant och med respekt. Frågan är om detta görs då barn behandlas som vuxna fångar, där de större delarna av dygnet är inlåsta i celler. Fängelsepersonalen har dessutom ingen utbildning för att vårda och behandla dessa barn, något som vi anser tveksamt, då dessa barn sannolikt har svårare problematik än andra barn. Sett ur ett barnperspektiv kan det vidare vara intressant att studera om barnets bästa sätts i främsta rummet då privata bolag med vinstintressen driver barnfängelser.

Källförteckning

Böcker

Audit Commission. (1996), *Misspent Youth, Young people and crime, summery*, London: Audit Commission Publications.

Brown, S. (1998), *Understanding youth and crime. Listening to youth?*, Buckingham: Open University Press.

Daleflod, B. (1995), *Är det möjligt att rehabilitera kriminella ungdomar? En översikt av aktuell forskning*, Uppsala: SiS, Utbildning Sundbo ungdomshem.

Home Office. (2003), *Prison Statistics England and Wales 2002*, London: National Statistics, Home Office.

Levin, C. (1998), *Uppfostringsanstalten. Om tvång i föräldrars ställe*, Lund: Arkiv förlag.

Muncie, J. (1999), *Youth and Crime. A Critical Introduction*, London: SAGE Publications.

Neustatter, A. (2002), *Locked in Locked out, the experience of young offenders out of society and in prison*, London: Calouste Gulbenkian Foundation.

Pitts, J. (1999), *Working with young offender*, sec. edition, London: Macmillan Press LTD.

Pitts, J. (2001), *The New Politics of Youth Crime, Discipline or Solidarity?*, Hampshire: Palgrave.

Robson, C. (2002), *Real world research: a resource for social scientists and practitioner – researcher*, Oxford: Blackwell.

Sereny, G. (1998), *Ohörda rop, historien om Mary Bell*, Stockholm: Ordfront förlag.

Sjögren, M. (1992), *Utsatta barn I Sverige och FN:s barnkonvention*, Stockholm: Rädda barnens rapportserie.

Starrin, B. & Svensson, P. (1994), *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*, Lund: Studentlitteratur.

Antologier

Graham, J. (1998), 'What works in preventing criminality', i Goldblatt, P & Lewis, C. (ed), *Reducing Offending: an assessment of research evidence on ways of dealing with offending behaviour*, London: Home Office.

Hughes, G. (2001), 'The Competing Logics of Community Sanctions: Welfare, Rehabilitation and Restorative Justice', i McLaughlin, E. Muncie, J. (ed), *Controlling CRIME Sec. Edition*, London: SAGE Publications.

Hughes, G. & Muncie, J. (2002), 'Modes of youth governance. Political rationalities, criminalization and resistance' i Muncie, J. Hughes, G. McLaughlin, E. (ed), *Youth Justice. Critical Readings*, London; SAGE Publications.

Artiklar

Dahl, H. (2000), 'Privata barnfängelser i Labours England', i *Socialpolitik*, Nr 3 2000.

Pitts, J. (2001), 'New Labour and the Zombification of Youth Justice', i *Youth Justice*, Vol. 1 Nr 2 Okt 2001.

Pitts, J. (2002), 'Youth Justice in England and Wales', i *Rogers's Willen Reader*, 2002.

Internet

Her Majesty's Prison Service hemsida

<http://www.hmprisonservice.gov.uk>

Home Office hemsida <http://www.homeoffice.gov.uk>

The Youth Court 2001, The Changing Culture of the Youth Court, Good Practice Guide

A Guide to the Criminal Justice System in England and Wales, 2000

Mediearkivets hemsida <http://www.mediearkivet.se>

Nordangård, P. (2003), 'Våldet har blivit vardag i England', i *Göteborgs-Posten*, 2003-01-19.

Norlin, A. (2002), 'Tolvåring dömd att bära fotboja', i *Aftonbladet*, 2002-05-21.

Korpi, S. (1998), 'Hårdare straff behövs inte', i *Göteborgs-Posten*, 1998-08-12.

Nationalencyklopedins hemsida <http://www.ne.se>
Sökord: fängelsesystem

Övriga källor

Brian McCreath, (Training Officer, Huntercombe YOI, Oxford).
Baninspelad intervju den 18 november 2003.

Paul Ellis, (Senior legal adviser, Acton Court, London). Muntliga
uppgifter vid besök den 17 november 2003.

Statens ljud och bildarkiv: SVT, kanal 1, *Aktuellt* (1999-11-17).

Intervjuguide

Inför besök på HM Young Offender Institution Huntercombe

Tisdag den 18 november 2003

Who are you? And what do you do here at the prison?

What kind of education do you have?

What kind of different staff do you have here? And what kind of education do they have?

Huntercombe is a Youth Offender Institution, is there a difference between Huntercombe and a prison? How many different kinds of "prisons" for young offenders exist?

Do you know how many prisons, for young offenders, there is in England's and Wales?

Are there private prisons as well?

What age groups do Huntercombe have? And how many offenders does the prison have?

Are they separated from each other in different wards?

If so, what is the difference between the wards?

What kind of crime have the offenders committed? What is the most common offence?

How long are they sentenced for?

Do you prepare the offenders for their release? Can you tell us a little about that?

What kind of activities do you have? School training? What is the idea behind these activities?

Is there anything that is compulsory?

What happens if the juveniles don't follow the rules?

Do they have permission to go home? How often can they have visitors here?

Do you work with the offenders after their release?

Do you know how many of them that reoffend? Do you know if this is "normal" compared to other institutions in England and Wales?

Do you think imprisonment is a good way to get out of crime?